

Mají odborníci na informační technologie na různých ustláno?

Po specialistech v oblasti informačních technologií je stále poptávka. Souvisí to s pronikáním IT do všech oblastí společnosti. Kolik odborníků u nás pracuje a jak se za posledních osm let změnila **výše jejich odměn?**

V roce 2010 pracovalo v České republice téměř 122 tisíc IT odborníků (2,5 % zaměstnané populace). Oproti počátku sledovaného období (1993–2010) se jejich počet významně zvýšil. Nárůst však nebyl zcela plynulý. V roce 1995 činil podíl IT odborníků na zaměstnané populaci 1,2 %, v roce 2002 byl 1,9 %. Mírné zhoupnutí v letech 2003–2005 by mohlo být připsáno opožděné reakci na „prasklou bublinu“ internetových start-up firem, přičemž tato euforie u nás polevila o něco později než v USA a zemích západní Evropy. O opětovné oživení se však postaral nárůst přímých zahraničních investic do oblasti strategických služeb a také firmy typu Microsoft, Accenture, LogicaCMG, DHL apod., které těží z různých forem outsourcingu a nearshoringu.

Muži v převaze

Mezi IT odborníky mají dnes drtivou převahu muži (vloni tvořili 89 %). Ne vždy však byli v takové silné převaze. Ještě v roce 1993 tvořily ženy 36 %. K jejich úbytku došlo i v absolutních číslech – a to z 22 tisíc v roce 1993 na pouhých 13 tisíc v roce 2010. Tento výrazný pokles lze pravděpodobně připsat mimo jiné i rychlému rozvoji informačních technologií a zvýšeným nárokům na rozvoj znalostí spojený s časem a flexibilitou zaměstnaných. Dalším z důvodů poklesu zastoupení žen mezi skupinou IT

Kdo je považován za IT odborníka

Hlavním úkolem IT odborníků je vytváření počítačových programů a aplikací, zabezpečení chodu informačních technologií a v neposlední řadě zpřístupnění a usnadnění práce s moderními informačními technologiemi jak firmám, tak také nám, běžným uživatelům. Z hlediska statistiky (na základě klasifikace zaměstnání – KZAM) se IT odborníci dělí na **dvě hlavní skupiny**, které operují v oblasti výpočetní techniky: první tvoří **vědci a odborníci**, druhou **techničtí pracovníci**. Zjednodušeně lze říci, že vědecktí pracovníci se podílí na samotném vývoji nových technologií a souvisejících konceptů (především analytici a vývojáři softwaru a počítačových aplikací a specialisté na databáze a počítačové sítě), zatímco techničtí pracovníci spíše na provozu a podpoře těchto systémů (především technici uživatelské podpory informačních technologií či správci webu).

odborníků může být i samotný vývoj technologií. Ještě na počátku devadesátých let zabíraly počítače celé místnosti a pro jejich obsluhu bylo zapotřebí většího množství lidí, mnohdy právě žen, z nichž velká část byla zaměstnána na obslužných pozicích.

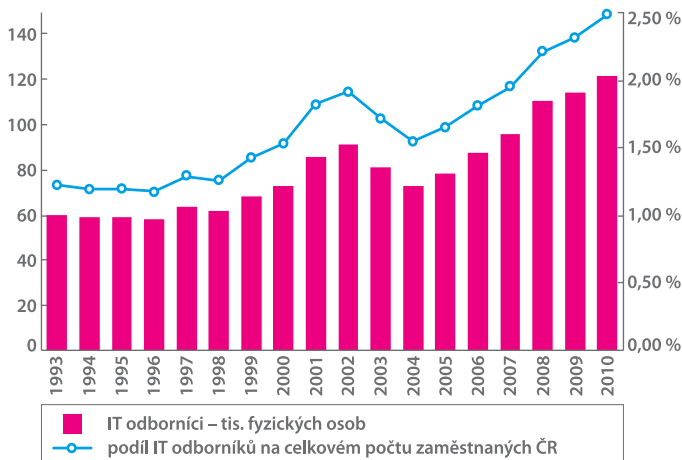
Účast na vysokoškolském vzdělávání v IT oborech může být také jedním z indikátorů, jak budou ženy mezi IT odborníky zastoupeny v budoucnosti. V roce 2001 vystudovalo na vysoké škole obor informatika 16 % žen, vlani 12 %. Toto číslo samozřejmě nestačí k zachování vyššího zastoupení žen v populaci IT odborníků. Je také otázkou, kolik žen se po ukončení studia oboru IT opravdu věnuje.

V roce 2010 měla polovina IT odborníků vysokoškolské a vyšší odborné vzdělání, 44 % střední vzdělání s maturitou a pouhých 6 % nižší vzdělání. Zajímavější než dosažená úroveň jejich vzdělání je obor, který vystudovali. Například v roce 2010 bylo ze 40 tisíc osob, které vystudovaly obor informatika, celkem zaměstnáno téměř 31 tisíc. Avšak jen 18,7 tisíc z nich pracovalo ve svém oboru. Na populaci IT odborníků se osoby se vzděláním v oboru informatika podílejí 15 %, zbylá část vystudovala něco jiného.

Dobře placeni

V roce 2010 se průměrný hrubý měsíční plat IT odborníka po-

IT odborníci v ČR v období 1993–2010

Zdroj: ČSÚ

hyboval nad hranicí 44 tisíc Kč. Průměrná hrubá měsíční mzda v České republice činila ve stejném roce asi 28 tisíc Kč. Až do roku 2008 rostly mzdy IT odborníků výrazně rychlejším tempem, než jak tomu bylo u celkových průměrných platů v Česku. V roce 2009 se však strmý nárůst z předchozích let zastavil, oproti roku 2008 se průměrná mzda IT odborníků zvýšila o pouhých 250 Kč a mezi lety 2009 a 2010 pak činil nárůst 257 Kč.

V odměňování mezi jednotlivými kategoriemi specialistů jsou však rozdíly. Nejvyšší mzdy pobí-

rají projektanti a analytici výpočetních systémů (55 tisíc Kč) a programátoři (49 tisíc Kč). Nejméně berou IT odborníci, kteří se zabývají obsluhou průmyslových strojů a výpočetní techniky (29 tisíc Kč).

Významné rozdíly ve výši platů jsou v podnikatelské a nepodnikatelské sféře. V soukromém sektoru jsou platy výrazně vyšší, rozdíl průměrného platu IT odborníků činil v roce 2010 více než 17 600 Kč.

Ve výši průměrné hrubé měsíční mzdy IT odborníků existují mezi muži a ženami rozdíly, stejně jako je tomu i v případě celkových

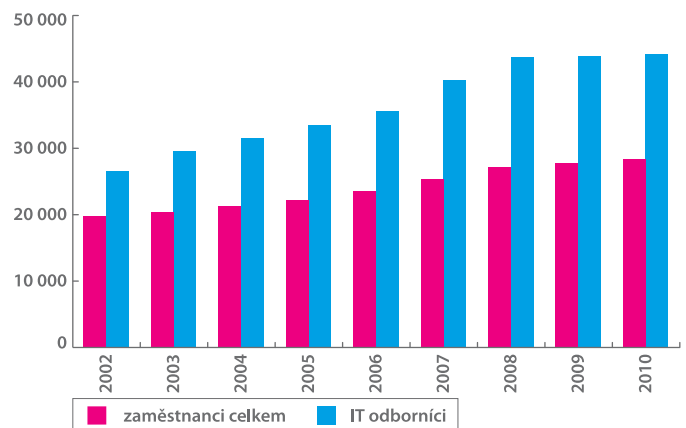
mezd v ČR. V roce 2010 dosáhl průměrný plat mužů na pozicích IT odborníků zhruba 46 tisíc Kč, žen asi 35 tisíc (77 % příjmu mužů, což je o něco více než je celorepublikový průměr – 73 %).

Pravidlo, že s růstem vzdělání roste i odměna za práci, platí i v oblasti informačních technologií. Průměrná mzda IT odborníka s vysokoškolským vzděláním byla v roce 2010 o více než 16 tisíc Kč vyšší než u středoškolačka s maturitou, který pobíral v průměru 37 tisíc Kč měsíčně. Se vzrůstající úrovní vzdělání dochází k mírnému vyrovnávání úrovně platů mezi muži a ženami. Vloni braly

kých škol, v roce 2001 činil tento podíl 3,5 %. V populaci osob ve věku 20–29 let tvořili v roce 2010 studenti tohoto oboru více než 1,5 % a od začátku sledovaného období jejich zastoupení v populaci mladých lidí vzrostlo o více než 1,1 p. b.

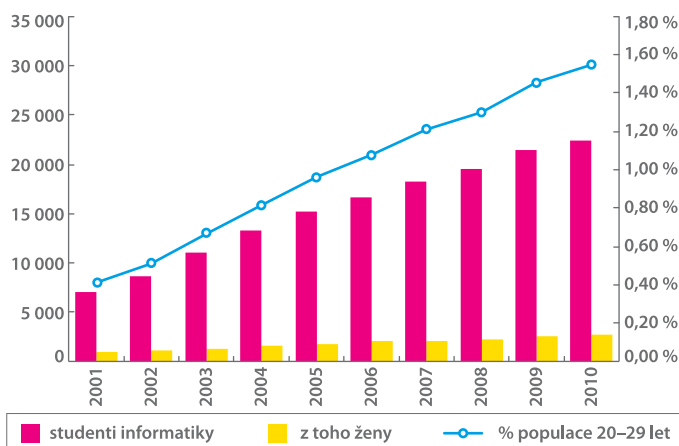
Jestliže počet všech studentů informatiky vzrostl během sledovaného období více než třikrát a průměrný meziroční nárůst jejich počtu činil 13,7 %, v případě žen byl meziroční nárůst pomalejší a to 12 %. Za celé sledované období se počet vysokoškolaček v oboru IT zvýšil 2,7krát na zhruba 2 800 v roce 2010. Během sle-

Průměrná hrubá měsíční mzda v ČR, 2002–2010 (v Kč)

Zdroj: ČSÚ

Studenti vysokých škol v oboru informatika v ČR

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělávání a dopočty ČSÚ

odbornice se středním vzděláním bez maturity 74 % platu mužů se stejným stupněm vzdělání. V případě vysokoškolsky vzdělaných žen byl tento podíl 80 %.

Studentky oboru IT v menšině

V roce 2010 studovalo vysokou školu v oboru informatika zhruba 22 tisíc osob, což bylo 5,7 % všech vysokoškolačků. Oproti roku 2001 vzrostl počet studentů IT oborů více než trojnásobně a zvýšilo se i zastoupení studentů informatiky na všech studentech vysou-

dovaného období kolísalo zastoupení studentek informatiky mezi 12–14 %. Ačkoliv v celkové populaci vysokoškolských studentů převládají ženy (56 % v roce 2010), v informatice jsou ženy v menšině, což je jistě způsobeno technickým charakterem oboru.

Více se dozvíte na:

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/lidske_zdroje_pro_informacni_techologie

Eva Skarlandtová
oddělení statistiky výzkumu,
vývoje a informační společnosti